

Handleiding

Implementatie Wijziging

NVVK Gedragscode Schuldhulpverlening

Versie 1.0

Inhoudsopgave

Inleiding	3
1. Het berekenen van de afloscapaciteit bij een voorstel tegen finale kwijting.....	4
1.1 Wat willen we bereiken met dit besluit?.....	4
1.2 Het doen van een 0-aanbod	4
1.3 Is het 0-aanbod een bemiddeling of saneringskrediet?.....	4
1.4 Overgangperiode, hoe ga je om met lopende dossiers?	5
1.5 JPF of lokale fondsen en toch een aanbod doen?	5
1.6 Moet ik bij een 0-aanbod ook hercontroles doen?	5
1.7 De afloscapaciteit is geen € 0,-, maar wel lager dan € 10,- per maand. Bied ik in dat geval een krediet aan?.....	5
1.8 Hoe bied ik een dwangakkoord aan bij een 0-aanbod?	5
2. Problematische schuld definitie	7
2.1 Oog voor de hulpvrager; ruimte voor maatwerk	7
3. Veelgestelde vragen.....	8
Inzake de definitie problematische schuld	8
Inzake schuldregelingen.....	8
Inzake verkorting aflosperiode schuldregeling in Msnp naar 18 maanden.....	10

Inleiding

Tijdens de Algemene Ledenvergadering (ALV) van de NVVK op 14 mei 2024 hebben we gekozen voor twee belangrijke wijzigingen van de NVVK Gedragscode Schuldhulpverlening per 1 juli 2024.

De belangrijkste wijzigingen zijn:

- **Het berekenen van de afloscapaciteit bij een voorstel tegen finale kwijting;**
- **Definitie van een problematische schuld.**

Dit document is bedoeld om handvatten te geven aan de uitvoering en om ervoor te zorgen dat er een werkwijze ontstaat die door alle schuldhulpverleners eenduidig wordt uitgevoerd. Zo voorkomen we onduidelijkheid onder hulpvragers en schuldeisers.

Dit is, ondanks de zorgvuldige samenstelling en afstemming met NVVK-leden, een dynamisch document. Een aantal effecten van deze aanpassingen van de Gedragscode laten zich namelijk moeilijk voorspellen.

Wij monitoren de gevolgen van deze wijzigingen samen met jullie. Zo houden wij jurisprudentie nauwlettend in de gaten. Zodra dat nodig is passen we dit document aan op nieuwe ontwikkelingen en ontdekkingen. In de NVVK-nieuwsbrief communiceren we over aanpassingen.

We vragen jullie om melding te maken van bijzondere effecten naar aanleiding van deze wijzigingen. Met name die aanzienlijke gevolgen hebben voor de hulpvrager, de schuldeisers of de financieel hulpverleners. Dit kan via de NVVK-community of via info@nvvk.nl. Casussen of vragen kunnen zoals gebruikelijk alleen via de NVVK-community gesteld worden.

1. Het berekenen van de afloscapaciteit bij een voorstel tegen finale kwijting

De ALV van de NVVK heeft, zoals in de inleiding genoemd, het volgende besluit genomen:

NVVK-leden houden het vrij te laten bedrag (vtlb) aan voor het berekenen van de afloscapaciteit en als die 0 is, bieden zij € 0,00 aan onder voorwaarde van passende begeleiding.

1.1 Wat willen we bereiken met dit besluit?

Met dit besluit geven we duidelijkheid aan schuldeisers, hulpvragers en financieel hulpverleners ten aanzien van het berekenen van de afloscapaciteit. De NVVK houdt vast aan het respecteren van bestaanszekerheid voor hulpvragers. Schuldeisers doen we, daar waar ruimte is, altijd een aanbod om hun vordering geheel of gedeeltelijk terug te betalen. Financieel hulpverleners kunnen vasthouden aan één berekeningssystematiek die aansluit bij de systematiek van de Wsnp.

Indien er geen afloscapaciteit beschikbaar is om schuldeisers een aanbod te doen op basis van het vtlb doen we een 0-aanbod. Daarmee brengen we periodiek in kaart welke groepen niet in staat zijn om maandelijks een aflossing aan schuldeisers te kunnen doen.

“Het vtlb wordt berekend aan de hand van de meest recente versie van het rapport van de werkgroep rekenmethode vtlb van Recofa. Deze berekening wordt uitgevoerd door middel van de zogeheten vtlb-calculator. Twee keer per jaar verschijnt de nieuwe berekening, half januari en half juli. De meest actuele versie van dit rapport en van deze calculator zijn op de site van Bureau Wsnp en in de door NVVK-leden gebruikte softwarepakketten beschikbaar. De berekeningswijze zal in 95% van de gevallen moeten leiden tot een snel en eenduidig antwoord. Het vtlb-rapport geldt hiervoor als basis. Er zullen zich af en toe situaties blijven voordoen, die niet in het rapport zijn beschreven. Hiervoor is maatwerk noodzakelijk, zoals dat altijd al het geval is geweest.”

[Vtlb-calculator en rapport - Raad voor Rechtsbijstand Wsnp \(bureauwsnp.nl\)](#)

1.2 Het doen van een 0-aanbod

Als de afloscapaciteit op 0,0 uitkomt doe je een 0-aanbod aan schuldeisers. Binnen de grenzen van de AVG kun je uitleg geven over de situatie van de hulpvrager in het aanbod.

In de toelichting bijvoorbeeld opnemen:

- de verwachting omtrent - het uitblijven van - een stijging van het inkomen de komende 18 maanden;
- de financiële begeleiding die de gemeente aanbiedt;
- de doelen die zijn afgesproken met de hulpvrager.

Houd in de communicatie zoals altijd rekening met de AVG en andere wet- en regelgeving voor de verwerking van persoonsgegevens om iemands privacy te waarborgen.

1.3 Is het 0-aanbod een bemiddeling of saneringskrediet?

Een 0-aanbod is een nieuwe vorm van een aanbod tegen finale kwijting.

Een bemiddeling geeft pas na 18 maanden recht op finale kwijting. Je kiest alleen voor schuldbemiddeling als de afloscapaciteit (sterk) varieert per maand of als je verwacht dat deze in de komende 18 maanden gaat stijgen (of juist dalen). Bij een 0-aanbod zonder perspectief op wijziging van de afloscapaciteit is directe finale kwijting wenselijk, en een schuldbemiddeling om die reden niet.

Een saneringskrediet is een sociale lening voor een bedrag dat tegen finale kwijting aan schuldeisers wordt aangeboden. Bij een 0-aanbod is het niet wenselijk om een kredietovereenkomst aan te gaan. In de afspraken rondom de basisdienstverlening hebben we, vanwege de gedachte dat bij de start van een regeling schuldenrust wordt bereikt, opgenomen; “Het bieden van een standaard saneringskrediet met aflostermijn van 18 maanden en afloscapaciteit berekend op basis van het vrij te laten bedrag.”

Daarom doen we een 0-aanbod tegen finale kwijting met financiële begeleiding “zo kort als kan, zo lang als nodig”. Dat betekent dat we schuldeisers vragen om bij aanvang van de regeling hun vordering kwijt te schelden, omdat wij financiële begeleiding aanbieden aan de hulpvrager en zo terugval voorkomen. De hulpvrager en de financieel hulpverlener komen de begeleidingsvorm gezamenlijk overeen.

Een 0-aanbod is dus een derde vorm van een schuldregeling met finale kwijting, naast het saneringskrediet en de schuldbemiddeling.

1.4 Overgangperiode, hoe ga je om met lopende dossiers?

De gewijzigde Gedragscode Schuldhulpverlening (juni 2024) gaat in per 1 juli 2024. Daarom vallen alle regelingen, zowel saneringskredieten als schuldbemiddelingen, waarbij het voorstel is gedaan voor 1 juli 2024 onder de vorige Gedragscode Schuldhulpverlening (november 2023). Daarvoor blijft de tabel in het normenoverzicht gelden. [Normenoverzicht - NVVK](#) (dit is alleen beschikbaar voor NVVK leden)

1.5 Jongeren Perspectief Fonds of andere lokale fondsen en toch een aanbod doen?

Voor een aantal doelgroepen of in specifieke gemeenten gelden andere afspraken. Het Jongeren Perspectief Fonds is daar een voorbeeld van. Ook zijn er diverse gemeenten waar lokale fondsen worden ingezet om schuldeisers een aanbod te doen.

De NVVK stelt zich op het standpunt dat hulpvragers, schuldeisers en schuldhulpverleners gebaat zijn bij een zo uniform mogelijk aanbod in de schuldregeling. Deze lokale regelingen vallen echter buiten de reikwijdte van de NVVK Gedragscode Schuldhulpverlening.

1.6 Moet ik bij een 0-aanbod ook her-controles doen?

Bij een 0-aanbod met financiële begeleiding vinden geen hercontroles plaats. Wel is er regelmatig contact met de hulpvrager vanwege de financiële begeleiding.

1.7 De afloscapaciteit is geen € 0,-, maar wel lager dan € 10,- per maand. Bied ik in dat geval een krediet aan?

Ja, op dit moment is er geen ondergrens. We monitoren de ontwikkelingen hier nauwlettend.

1.8 Hoe bied ik een dwangakkoord aan bij een 0-aanbod?

In een dwangakkoord vergelijkt de rechter de opbrengst van de Wsnp met de opbrengst van de Msnp.

Nu er in beide gevallen een 0-aanbod ligt, is het belangrijk om te benadrukken dat de hulpvrager passende begeleiding ontvangt, en dat dat de kans verkleint dat hulpvragers opnieuw achterstanden of schulden laten ontstaan. De gebruikelijke toelichting is bij een dwangakkoord met een 0-aanbod vanzelfsprekend extra van belang. Hierin leg je uit waarom de afloscapaciteit nul is, en waarom je verwacht dat dat niet gaat veranderen gedurende de afloperiode. Het is nog niet bekend hoe de rechtspraak dit argument zal beoordelen. We gaan jurisprudentie nauwlettend volgen en horen ook graag jullie bevindingen hierin.

2. Problematische schuld definitie

Op de Algemene Ledenvergadering van de NVVK besloten, zoals we in de inleiding aangegeven, het volgende:

De NVVK hanteert voor de definitie van een problematische schuld die uit de Faillissementswet/Wsnp:

“Wanneer te voorzien is dat een natuurlijke persoon zijn schulden niet zal kunnen blijven betalen of is gestopt met betalen.”

Daaronder verstaan wij een situatie waarin niet binnen 36 maanden alle opeisbare vorderingen betaald kunnen worden, en dus een schuldregeling wordt gestart. Objectieve criteria zoals beslag, afsluiting energie en/of registratie CAK kunnen hierin worden meegewogen. In situaties waarin sprake is van schulden welke in een periode van 36 maanden wel oplosbaar zijn, zijn 100% betalingsvoorstellen mogelijk. Zo houden we ook kleine schulden klein.

De problematische schuldsituatie is niet bepalend voor toelating tot schuldhulpverlening.

Als de hulpvrager zijn schulden binnen 36 maanden kan betalen, dan is er in principe geen sprake van een problematische schuldsituatie. De schulden worden in dat geval geregeld door herfinanciering of een betalingsregeling. Zo houden we kleine schulden klein. Wees dus alert op alle voorstellen van boven de 50%. In principe kan alleen met inleg van de boedel of inleg van geliquideerd vermogen een schuldregeling tegen finale kwijting nog boven de 50% uitkomen.

2.1 Oog voor de hulpvrager; ruimte voor maatwerk

Deze definitie van een problematische schuld zal in 95% van de gevallen moeten leiden tot een snel en eenduidig antwoord op de vraag of een voorstel tot finale kwijting gedaan moet worden. Is er toch twijfel, dan is er ruimte voor maatwerk. We geven handvatten voor zulke situaties.

Die handvatten bestaan uit aanvullende, objectieve criteria die je kunt toetsen en die je kunt aanvoeren als argument voor de schuldeisers om de situatie als problematisch te beoordelen of juist niet. We hanteren de volgende criteria:

- Er is sprake van loonbeslag, maximale verrekening van het inkomen/de uitkering of bronheffing gedurende een periode van 12 maanden of langer;
- Er is sprake van een (aanstaande) huisuitzetting of afsluiting van gas/water/elektra;
- De hulpvrager is al langer dan 12 maanden geregistreerd bij het CAK voor een achterstand in de betaling van de zorgpremie.

Deze subjectieve criteria zijn objectief aantoonbaar. De zuiver subjectieve criteria laten we niet standaard meewegen. Onze leden hebben aangegeven dat zij daar een taak zien voor de rechter. Gemeenten hebben hun eigen toelatingsbeleid en een zeer beperkte mogelijkheid om hulpverlening te weigeren. De mate van verwijtbaarheid (goede trouw), of het soort schulden spelen daarom geen rol in het bepalen van wat wel of geen problematische schuld is.

3. Veelgestelde vragen

Deze nieuwe werkwijze roept veel vragen op. Hieronder hebben we de veelgestelde vragen over de ALV-voorstellen, de verkorting van de aflostermijn en de basisdienstverlening opgenomen.

Inzake de definitie problematische schuld

1. Waarom staat er 'Opeisbare vorderingen' in de definitie?

Deze term is opgenomen ter verduidelijking, de praktijk verandert niet.

Dit geeft duidelijkheid over de ruimte om een lopende betalingsverplichting, waarop geen achterstand is, door te laten lopen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan een huurwoning, leaseauto die nodig is voor de ondernemer of een wasmachine op basis van huurkoop. Soms is het (tijdelijk) door laten lopen van een voordelig (lease)contract beter voor de hulpvrager en zijn schuldeisers.

NB: In veel (krediet)overeenkomsten is echter opgenomen dat de vordering bij toelating tot een schuldregeling (of insolventieprocedure) direct volledig opeisbaar wordt. Controleer de voorwaarden bij een overeenkomst dus goed.

2. Wat wordt er bedoeld met "De problematische schuldsituatie is niet bepalend voor toelating tot schuldhulpverlening" in de definitie?

Dit is opgenomen omdat we willen voorkomen dat alleen mensen met een problematische schuld worden toegelaten tot schuldhulpverlening. Iedereen met financiële zorgen kan zich melden bij de gemeentelijke schuldhulpverlening. Pas nadat samen is gekeken naar de situatie, dus na de intake, kan worden beoordeeld of sprake is van een problematische situatie. Dat bepaalt enkel of het redelijk is om schuldeisers te vragen een deel van hun vordering kwijt te schelden.

Inzake schuldregelingen

1. Kan ik ook nog voorstellen doen op de oude manier, dus door 5% van de PW norm aan te bieden als iemand daarmee onder zijn vtlb uitkomt?

Nee, dat kan niet meer. We hanteren een uniforme werkwijze die aansluit op de Gedragscode Schuldhulpverlening. Een aanbod doen waarbij de hulpvrager onder het vtlb uitkomt is daarom niet meer mogelijk.

2. Zijn de schuldeisers op de hoogte van deze wijziging?

Ja, de bij de NVVK bekende schuldeisers zijn door ons op de hoogte gebracht van deze wijziging. Het merendeel van hen geeft aan de financiële begeleiding het belangrijkste te vinden. Een lage of geen betaling is acceptabel, mits ze daar een duurzaam stabiel betalende klant voor terugkrijgen.

3. Worden het brievenboek en de modules aangepast naar aanleiding van deze wijzigingen?

Het brievenboek voor NVVK-leden wordt met deze wijzigingen aangepast en vind je in onze Kennisbank: [Brievenboek - NVVK](#). (Het brievenboek is alleen voor NVVK-leden beschikbaar.)

Ook de modules worden aangepast met deze wijzigingen. Deze kun je vinden op: [Gedragscodes en modules - NVVK](#).

4. *Hoe worden deze aanpassingen geïmplementeerd in onze software en het Schuldenknooppunt?*

Met de softwareleveranciers is overleg geweest. Het gaat hierbij om de leveranciers van Allegro, Stratech-Perspectief, OnView, Smart FMS en Flow. Zij geven aan dat de softwareaanpassingen die nodig zijn, nog **niet per 1 juli 2024** beschikbaar zijn. Wel is het mogelijk om via een workaround alvast per 1 juli te starten met de veranderingen die in deze handleiding worden beschreven. Neem contact op met je softwareleverancier om die workaround te bespreken. Ook het Schuldenknooppunt wordt aangepast. Als tijdelijke workaround is het nu al mogelijk om in het Schuldenknooppunt een saneringskrediet van € 0,00 aan te bieden.

5. *Moet er een BKR-melding komen bij een 0-aanbod?*

Bij het afgeven van de beschikking wordt een BKR-melding gedaan (code SH). De SH-melding kan worden verwijderd nadat een beëindigingsbeschikking is gestuurd.

Er hoeft geen separate melding gedaan te worden voor een 0-aanbod. Er wordt immers geen saneringskrediet verstrekt.

6. *Verandert er iets aan de werkwijze bij loonbeslag?*

Nee, daarin verandert niets door de aanpassing van de Gedragscode Schuldhulpverlening. Als er afloscapaciteit is gaat de aflos-periode in op het moment dat de aflossing in de Wsnp gaat starten. Een periode waarin loonbeslag ligt wordt niet in mindering gebracht op de aflosperiode van 18 maanden. Een traject duurt dus de schuldregelingsfase, waarin loonbeslag ligt, + maximaal 18 maanden.

Ook de looptijd van de Wsnp wordt niet verkort met een periode van loonbeslag. Een loonbeslag kan daarom ook een reden zijn om direct de Wsnp aan te vragen. Dat voorkomt een schuldregelfase die onnodig lang doorloopt.

7. *Wanneer overweeg je een aanvraag Wsnp?*

Je doet in principe altijd een minnelijke poging om schulden op te lossen. In een aantal concrete gevallen kan, na overleg met de hulpvrager, direct een Wsnp aanvraag worden gedaan. Deze overwegingen zijn ongewijzigd, punt 6 is extra toegevoegd.

Direct een Wsnp verzoek doen kan bijvoorbeeld wanneer:

1. Je de schuldpositie van de hulpvrager niet kunt bepalen en er een reële kans bestaat dat er onbekende schulden naar boven komen gedurende of na de aflosperiode waarvoor geen oplossing kan worden gevonden in de minnelijke regeling. In de Wsnp vallen alle vorderingen voor datum toelating onder de werking van de schone lei. Denk aan situaties van voormalige dakloosheid, vechtscheiding, ontruiming, verslaving etc.
2. Er een reële toekomstige regresvordering is waarvoor geen oplossing kan worden gevonden. In de Wsnp valt de regresvordering (van bijvoorbeeld de ex-partner) ook onder de schone lei.
3. Er een alimentatieverplichting is voor de hulpvrager die niet op nihil gesteld kan worden of waarvoor het te lang duurt om de nihil stelling rond te krijgen. (Bijvoorbeeld omdat de verplichting is opgelegd in het buitenland of de wachttijd bij de rechtbank/advocaat meer dan een half jaar is.)
4. Er loonbeslag ligt en het niet lukt om dit te laten opheffen. De vertraging die dit oplevert kan ook een reden zijn om te kiezen voor de Wsnp. In de Wsnp vervalt het beslag altijd per direct.
5. Er al een faillissement van de hulpvrager is aangevraagd.

6. Er duidelijk is dat de meerderheid van de schuldeisers het 0-aanbod niet accepteren kan een reden zijn om Wsnp aan te vragen.

8. *Geldt voor de gewijzigde Gedragscode Schuldhulpverlening ook 'je biedt een saneringskrediet aan, tenzij'?*

Ja. In de bestuurlijke afspraken van de basisdienstverlening is het volgende vastgelegd: “schuldhulpverleners bieden een standaard saneringskrediet met aflostermijn van 18 maanden en afloscapaciteit berekend op basis van het vrij te laten bedrag”. Je kiest in principe alleen voor een schuldbemiddeling als de afloscapaciteit (sterk) varieert per maand of als er een grote inkomensstijging of -daling verwacht wordt gedurende de aflosterperiode en je dit niet kunt meenemen in de berekening van de hoogte van het krediet. Je kiest ook niet voor een saneringskrediet als er geen afloscapaciteit is en dit ook niet te verwachten is in de komende 18 maanden. In dat geval kies je voor een 0-aanbod met financiële begeleiding.

9. *Wanneer voer je een 'hercontrole' uit?*

Tijdens de aflosterperiode (saneringskrediet of schuldbemiddeling) moet er regelmatig contact zijn met de hulpvrager in het kader van de financiële begeleiding. Die contactmomenten kunnen gepaard gaan met een hercontrole op de afgesproken verplichtingen, indien er sprake is van een schuldbemiddeling. In dat geval vindt de hercontrole minstens eens per 6 maanden plaats vanwege de wijziging van het vtlb. Contactmomenten zullen in veel gevallen vaker plaatsvinden, afhankelijk van de ingezette financiële begeleiding. Het aantal contactmomenten wat hoort bij de financiële begeleiding zijn individueel te bepalen.

10. *Betaalmomenten aan schuldeisers (alleen van toepassing als er afloscapaciteit is)*

Als er in een schuldbemiddeling afloscapaciteit is, wordt het gespaarde bedrag na afloop van de 18 maanden overgemaakt naar de schuldeisers. Er vinden in principe geen tussentijdse betalingen plaats. Geliquideerd vermogen of een hoge uitdeling kunnen reden zijn om daarvan af te wijken.

11. *Afdracht vakantiegeld gedurende aflosterperiode (alleen van toepassing als er afloscapaciteit is)*

Hoe je het vakantiegeld verwerkt in de minnelijke regeling blijft ongewijzigd. Hier lees je nogmaals hoe dit werkt: [Vakantiegeld correct afdragen, zo doe je dat - NVVK](#).

12. *Wat bieden we nu precies aan met financiële begeleiding?*

Je biedt aan alle hulpvragers financiële begeleiding, zo kort als kan en zo lang als nodig, om samen te komen tot een duurzame oplossing op het gebied van financiële redzaamheid. De verdere uitwerking van financiële begeleiding is terug te vinden in de uitwerking van de [basisdienstverlening](#).

Inzake verkorting aflosterperiode schuldregeling in Msnp naar 18 maanden

We krijgen ook veel vragen over de verkorting van de aflostermijn naar 18 maanden en de bestuurlijke afspraken omtrent de basisdienstverlening.

Veel van die vragen worden al beantwoord in de VNG/NVVK “Q&A”. Deze is [hier](#) te downloaden.

Overige informatie over de basisdienstverlening kun je vinden [op de website van de NVVK](#).